

Axel Burkart

„Bůh“ nestvoril nebe a Zemi!

[Ke čtení Steinerových knih] mě nepřivedl můj vkus, nýbrž tušení, věřila jsem, že je v nich ukrytá pravda. Vždy jsem si myslela, že musí existovat nějaký přírodní filozof, a právě on jím byl! Stejný je i Goethův *Faust*, ale to jsem pochopila až díky Steinerovi. Od Steinera jsem přešla ke Kristovi, avšak bez Steinera nemůžu být, ani jediný den.“

Edith Sodergran (spisovatelka 1892-1923)

Na společnou cestu jsme se vydali u Adama a Evy. Avšak podle Bible začíná naše vlastní cesta dříve, u takzvané **Genesis**, zprávě o stvoření světa. Autoři Starého zákona netvrdili jen že vědí všechno o našich (společných) prvních rodičích, ale dokonce i velmi podrobně popsali, jak Bůh stvořil svět: Vzpomínáte si na onen podivuhodný příběh o pověstných sedmi dnech? Odkud mohl člověk vědět něco o začátku stvoření světa? Je to opět jen další mýtus, jeden z mnoha mýtů našich nevědoucích předků? Může být. Avšak mají-li autoři pravdu s Adamem a Evou a mnoha dalšími historkami (viz str. 12 a dále), může být pravdivá i jejich verze o začátku stvoření světa! A dále: moderní fyzika hovoří o velkém třesku, nazývaném „big bang“, a tím i o onom pradávném věku. Není vyloučeno, že jednoho dne fyzikové potvrdí, že i první věty z Bible se zakládají na pravdě, vždyť genetikové rovněž „odhalili mýtus“ o Adamovi a Evě jako pravdivý. Pak si tedy budeme muset oprávněně položit otázku, jak to všechno mohli již tehdy vědět naši praprapředci.

Nezačínáme tedy naší cestu až u Adama a Evy, nýbrž tam, kde začíná křesťanská a židovská tradice: v knize **Genesis**, zprávě o stvoření světa, v první knize Mojžíšově **Starého zákona**. Již první věta změní celé chápání světa, pochopíme-li, co je tam skutečně napsáno.

Bible je nazývána **knihou knih**, mimo jiné proto, že je to asi nejprodávanější kniha na světě. Ti, kdo se zajímají o ANTROPOZOFII, vědí, že toto dílo je **oním** svátým písmem lidstva, ne jenom v křesťanství. Kolik „věřících“ dnes již čte Bibli nebo zná nazpaměť první větu? A proč bychom se měli zabývat právě

touto větou? Vydejme se tedy opět do daleké minulosti o níž nevíme, jak vzdálená ve skutečnosti je. Co má tedy vlastně znamenat, když v překladu Martina Luthera čteme (1. Mojžíš, 1,1):

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“

Jako přírodovědec a vědec duchovní vědy bych Martinu Lutherovi, a dalším teologům, rád položil několik otázek: Co znamená „*začátek*“? Je to svévolně určený okamžik v čase? Kdy to bylo? A co se tehdy přihodilo? Co jej vyvolalo? Je to snad onen velký třesk známý dnes ve fyzice, který však Luther tehdy samozřejmě ještě nemohl znát? Kdy to všechno začalo? Kde je „*začátek*“ „*času*“? Kdo, nebo co je *Bůh*? Co je *nebe*? Co tím mysleli vydavatelé Bible? A odkud to všechno mohli znát? Co si představoval *Martin Luther* (1483—1546), velký církevní reformátor, když poprvé překládal Bibli do němčiny? Co si představovali lidé v období „znovuzrození“, renesance, onom grandiózním období mohutné duchovní revoluce, kdy Kolumbus objevil Ameriku ... Jak mohl Bůh jen tak nechat vzniknout nebe a Zemi? Odehrálo se to skutečně za „*sedm dní*“? Jaké časové měřítko se tehdy používalo pro „*den*“? A kromě toho bych se zeptal: Proč mluví Luther v prvních větách v jednotném čísle a náhle přejde do množného čísla? Jak zněla tato slova v originále, v Bibli? Jaký výraz měli Hebrejci v raných časech pro Boha a co s ním spojovali?

V hebrejském originále je psáno *B 'reschit bara elohim et haschamajim we 't ha 'arez* — povšimněme si slova „*Elohim*“, které Luther nahrazuje slovem „*Bůh*“ (v jednotném čísle!). O bohu Starého zákona, Jahve, Jehova, se ještě nemluví. Co tedy znamená „*Elohim*“? O několik veršů dále Luther pokračuje:

„I řekl Bůh: Učínme člověka.“ (1. Mojžíš, 1,26).

(Bible, vydala Česká katolická charita 1987 v Ústředním církevním nakladatelství, 1. vydání, ekumenický překlad)

A Bůh pravil: učinme.“ Jak může mluvit někdo v jednotném čísle o „nás“ v množném čísle? Proč zvolil Luther právě tento překlad? Poukázal jsem na to sice v úplně jiné souvislosti (3), ale zastávám názor, že mnohé důležité pojmy starých svátých písemností by se vůbec neměly překládat, měly by se raději přesně vysvětlit a ponechat v originálním znění, protože každý překlad, tzn. převedení do jiného jazyka, vede v souvislostech jiného výrazu téměř nevyhnutelně k nezdaru. Vezměme si například výrazy *Briefing*, *Mainstream*, *Brea- kdance*, *Marketing* nebo *Joint Venture*. Přirozeně je možné „převést“ je do jiného jazyka, většinou by to však bylo

kostrbaté a/nebo příliš dlouhé! Proto nenabízejí lexikony u mnoha výrazů překlady, ale jen vysvětlení, nezřídka celostránkové. Určité výrazy se z nějakého jiného jazyka nepřekládají často i proto, že obsahují nějakou myšlenku či rozsáhlou představu, která se jedním slovem nedá vyjádřit. Některá německá slova, například „Kindergarten“ nebo strašné slovo „Blitzkrieg“, si našly cestu do angličtiny, včetně americké angličtiny ...

V prvních překladech originálních textů ájurvédy byly výrazy „vata“, „pítia“ a „kapha“ přeloženy jako „vít“, „žluč“ a „hlen“. Již dlouhou dobu však všichni víme, že to není přesné. V nové literatuře jsou tyto výrazy raději ponechány v sanskrtu, protože jakýkoli překlad do jiného jazyka nevystihuje pravý smysl. Lékaři ájurvédy vysvětlují, že jejich vědění pochází od starých zasvěcených předků a věštců — to znamená z duchovního vidění. Člověk zkrátka musí **vědět**, co staří Indičtí věštcí, **Rishis**, měli na mysli, resp. co viděli. Stejně je to i s ANTROPOZOFIÍ a Rudolfem Steinerem. Steiner byl duchovní vizionář a pramenem jeho vědění bylo jeho duchovní vidění, stejně jako je pramenem moderního přírodovědce duchovno, intelekt, rozum, který má ostatně jen omezený dosah. Tímto způsobem můžeme postihnout materiální zákony, ne však vyšší duchovní zákony. Steiner z toho vyvozuje:

Neboť u tohoto dokumentu jde ve skutečnosti ze všeho nejméně o to, že jsme schopni posadit moderní slova na místa slov starých. Mnohem důležitější je dostat se antropozofickou průpravou do stavu, kdy jsme schopni naplnit přinejmenším něco ze smyslu, který starému hebrejskému žáku žije v srdci a v duši, když slova v sobě nechává ožívat.

V čem spočívá ona zvláštnost těchto starých slov?... Spočívá v tom, že jsou napsána hebrejsky, v jazyku, který působí na duši úplně jinak, než může působit jakákoli jiná moderní řeč. Dnes již tento jazyk tak nepůsobí, dříve však působil tak, že když nějaké písmeno znělo v duši, probudilo v ní i obraz. Z duše toho, jenž na sebe nechal slova působit jako živá, se vynořovaly v jisté harmonii, ba v organické podobě, jako obrazy.

Věřím, že téměř každý dobře zná biblické slovo „*tohuwabohu*‘. Je hned v dalším verši (1, Mojžiš 1,2) a Luther je svého času přeložil takto.

„Země byla pustá a prázdná.“

Od Steinera nyní víme:

„To, co se Genesis nazývá, nezačíná představením čehosi smyslového.“

Znamená to, že události vylíčené v Genesis se odrazily ve sféře neviditelné, totiž ve sféře čistě duchovní! Každá konkrétní představa *rajské zahrady* v hranicích dnešní Mezopotámie (země dvou řek, dnešní Irák) je zcela mylná. Steiner vysvětluje *tohuwabohu* takto:

Nebot co toto *tohuwabohu* znamenalo? Zvuk, který můžeme srovnat s naším T, vzbuzuje obraz odstředivé síly, působící z jednoho ústředního bodu do všech stran prostoru.

Druhá část... značí přesně stavět se na odpor, tedy pravý opak ... Vzbuzuje v naší duši písmenem — zvukem písmene, jež se rovná našemu B — všechno to, co uvidíte, pomyslíte-li na ohromnou kouli, sebe vidíte v jejím nitru a nyní si představíte paprsky, zářící ze všech bodů této duté koule zpět, dovnitř, do ústředního bodu.

Pomyslete na tento obraz, na bod uprostřed prostoru, z něhož září síly do všech směrů prostoru, tohu; tyto paprsky jakoby se zachytávaly ve vnější části koule, jakoby zářily zpět do sebe, opět zpátky ze všech stran prostoru, a dostanete ono bohu. Poté, když jste si udělali tuto představu a představíte si všechny paprsky síly naplněné tím, co je dáno ve třech elementárních jsoucnech, teple, vzduchu a vodě a když si představíte tyto paprsky síly, jak se jakoby tvoří v těchto třech vzájemně propletených prvcích, dostanete charakteristiku toho, co je vnitřně živoucí.

Milí čtenáři, jste schopni podle této Steinerovy výpovědi pochopit, o co ve starém svátém písmu, v Bibli, skutečně jde a jak nesmyslné je snažit se překládat staré texty věrně podle jednotlivých písmen?

Jiný výmluvný příklad najdeme ve Starém zákoně, kde se v prvním verši, pro nás tak důležitého evangelia sv. Jana (Joh. 1,1), praví:

„Na počátku bylo slovo, a to slovo bylo u Boha, a tím slovem byl Bůh.“

(Bible, vydala Česká katolická charita 1987 v Ústředním církevním nakladatelství, 1. vydání, ekumenický překlad)

Opět stojíme před otázkou: Co myslí Jan, říká-li „*slovo*“? A opět zjišťujeme, že je to výraz a překlad Martina Luthera. V originálním řeckém textu stojí řecké slovo *logos*. Tento výraz však není možno přeložit prostě jako „slovo“ — nepřipojíme-li přinejmenším celostránkové vysvětlení! Již samotná skutečnost, že my náš výraz „logika“, což je základ celé vědy a veškerého našeho vědeckého myšlení, odvozujeme od řeckého slova *logos*, ukazuje, že překlad výrazem „slovo“ nemůže nikdy stačit. Musíme vědět, co zasvěcení Řekové tímto slovem označovali.

V originále svátého písma stojí *Elohim*. Toto hebrejské slovo označuje *množné číslo*, tzn. že se jednoznačně jedná o tvar v množném čísle. Z toho tedy vyplývá, že Lutherův překlad Bible začíná chybou! Správně by muselo být : „Bohové“ - pokud výraz *Elohim* přeložíme jako „Bohové“. Pak bychom dosáhli souladu, protože ve verši 26 (a dále) se objevuje množné číslo. Pak opět přechází do jednotného čísla. Podle toho by tedy správné znění mělo být:

„Na počátku stvořili Bohové nebe a zemi.“

Jestliže slovo „*Elohim*“ nebudeme překládat a ponecháme ho v původní podobě, bude znít překlad originálního textu takto:

„Na počátku stvořili *Elohim* nebe a zemi.“

Zvláštní! Vždyť jsme se přece všichni učili, že židovství a křesťanství jsou *mono-teistická* náboženství, tzn. náboženství, jehož víra se vztahuje *V jednomu* Bohu (řecký *mónos theós*). Proč se však v originálu svátého písma objevuje jednoznačně množné číslo? Jak to vysvětlují teologové? Co jsme se celá staletí učili?

V židovství má *jeden* Bůh — vedle dalších — jméno *Jehova* nebo *Jahve*, jehož *svaté*, dříve „*nevyslovitelné*“ jméno zní JHVH (vyslov: *Jod-Heh-Wau-Heh*),

nebot starohebrejščina neznala samohlásky. Proto může znít JHVH *Jahve*, nebo *Jehova*. Pouze samotný nejvyšší kněz směl toto jméno vyslovit, a to jen jednou v roce, v chrámu, při nejsvětější svátosti oltární. V této knize se ještě dále dozvíte, proč je toto jméno tak zvláštní, tak svaté. Má něco společného i s námi!

Jméno *Jehova* se později objevuje ve Starém zákoně, na místě, kde se praví „*stvořme*“. Pak se uvádí „*Jahve-Elohim*“ a ještě později přechází tento výraz ve slovo *Jahve*. Tím můžeme doložit, že vydavatelé Bible velmi pravděpodobně dobře rozlišovali tři stupně: Elohim, Jahve-Elohim a Jahve.

Pro srovnání si můžeme vzít na pomoc moderní text:

1. „Členové vlády se dohodli na novém vízovém zákoně.“

Později noviny napíší:

2. „Členové vlády s ministrem zahraničí se dohodli na novém vízovém zákoně.“

Pozdější oznámení zní:

3. „Ministr zahraničí souhlasí s novým vízovým zákonem.“

Máme zde tři stupně, stejně jako v Bibli: Nejdříve skupina vládnoucích, pak skupina, v níž je jeden vyzdvižen a nakonec je jmenována jedna konkrétní osoba ze skupiny.

Použijeme-li stejný princip pro ty, kteří jsou v množném čísle označováni výrazem *Elohim*, bude v pořádku text celé Bible a rázem jsou vyřešena všechna nedorozumění a problémy. Musíme se ostatně rozhodnout, zda máme brát doslova text celé Bible, všechno přesně tak, jak je psáno! A dospějeme k tomuto výsledku: Nejprve byla skupina bytostí, která stvořila „nebe“ a „zemi“, právě oni *Elohim*, mezi nimiž byla i jedna bytost se zvláštním posláním, která nakonec převzala „agendu vlády“. Z toho tedy vyplývá, že existuje jedna duchovní vláda ve vesmíru, vláda Boha, s hierarchií jako v každé jiné vládní organizaci. A přesně to popisují všichni duchovní věšci všech kultur a věků, mezi nimi i Rudolf Steiner! Ten nám své duchovní vidění popisuje takto (1):

Elohim je skupina duchovních bytostí, mezi nimi je jeden jménem „Jahve“ a od jisté doby je on určující „Bůh“ hebrejského národa. „Kristus“ je jeden člen Elohim a do jisté míry jejich vedoucí.